

בן, בת, או אב, אחיו מאביו יורשים אותו⁽⁶⁾.

אלו נוחלין ולא מנחילין: **האישי** יורש את אמו⁽⁷⁾, אבל אינו מוריש לה את נכסיו במותו, ומשפחת האב יורשת אותם.

וכן **האישי** יורש את אשתו במותה⁽⁸⁾, ואינו מוריש לה את נכסיו במותו, אלא לבניו, ומשפחת אביו.

וכן **בני אחיות**, נוחלין את אחות אמם, אם מתה בלא בן, בת, אב, או אח. **ולא מנחילין**

לה את נכסיהם.

אלו מנחילין ולא נוחלין: **האשה** מנחילה את נכסיה **לבניה**, ואינה נוחלתם.

וכן **האשה** מנחילה את נכסיה **לבעלה**, ואינה נוחלתו.

וכן **אחי האם**, מנחילין ולא נוחלין. כדלעיל.

והאחין מן האם אך לא מן האב, **לא נוחלין** ולא מנחילין⁽⁹⁾. זה את זה. אלא משפחת

אלא, זו שאביה משבט אחד, ואמה משבט אחר ומתו, וירשתו. ומוכת, שהבת יורשת את אימה.

ואין לי אלא בת, בן מנין?

אמרת קל וחומר, ומה בת שהורע כחה בנכסי האב (שאינה יורשת אלא במקום שאין בן) יפה כחה בנכסי האם, בן שיפה כחו בנכסי האב אינו דין שיפה כחו בנכסי האם?! וממקום שבאת, מה להלן בן קודם לבת, אף כאן בן קודם לבת. עיין שם.

8. שנאמר, "ונתתם את נחלתו לשארו... וירש אותה".

ודרשינן (לקמן קט' ב), "שארו, זו אשתו". וגורעים את האות "ו" מ"נחלתו", ואת האות "ל" מ"לשארו", ומחברים אותם לתיבה אחת, והוי כאילו כתוב, "ונתתם את נחלת שארו לו". ומכאן למדנו שהבעל יורש את אשתו. אמנם עיין במה שנעיר בסוגיא לקמן (שם), שיש הסוברים, יורשת הבעל מדרבנן. והפסוק אינו אלא אסמכתא בעלמא.

9. עיין בפרוש **אבן עזרא** (במדבר כז' ט') שכתב: "ונתתם את נחלתו לאחיו, מאב או מאם". והוא נגד דברי משנתינו. וצריך עיון גדול.

נאמר שאחים יורשים זה את זה באופן ישיר, לא שייך בזה דין בכור נוטל פי שנים. אבל, אם נאמר שהירושה עוברת דרך האב, לכאורה יטול הבכור פי שנים מאחיו, ככל ירושת אביהם.

(עיין עוד בתשובות **יעקב"א** סי' קלב', נפקותות נוספות בין ירושה ישירה לירושה על ידי משמוש).

ועיין בקובץ **שיעורים** (כ"ב שד"מ), ובקהלות **יעקב** סי' מב', ובשיעורי הגר"ש רוזובסקי, שהאריכו לדון בשיטות הראשונים בנידון זה.

ויבואר יותר בעזרת ה' לקמן (קל' א) בסוגיית הנחלה דרבי יוחנן בן ברוקא.

6. שנאמר: "ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו".

ודוקא אחים מן האב יורשים זה את זה. ולא אחים מן האם, כמבואר לקמן. משום שנאמר, "ממשפחתו וירש אותה", ודרשינן (לקמן קט' ב), "משפחת אב קרויה משפחה, ואין משפחת אם קרויה משפחה".

7. שנאמר: "וכל בת יורשת נחלה ממתות בני ישראל".

ודרשינן (לקמן קיא' א): היאך בת יורשת שני מטות?